

Äidinkieli ja kirjallisuus

Opettajan ohje

TIEDONHAKU JA TEKIJÄNOIKEUDET

n. 2 oppituntia à 45min

Opeta tehokasta tiedonhakua, tekijänoikeuksien huomiointia ja avointen verkkosisältöjen hyödyntämistä Finna.fi -hakupalvelun avulla.

ENSIMMÄINEN OPPITUNTI

Tunnin kulku

Tunnin aiheena on tiedonhaku. Oppitunnilla tutustutaan esimerkiksi

- tietolähteisiin,
- hakutulosten rajaamiseen,
- rajaimiin,
- Finna.fi-sivuston yleiseen käyttöön ja
- rajaimien käyttöön tiedonhaussa.

Oppitunnin lopuksi järjestetään tiedonhakukilpailu (diaesityksessä ”Salapoliisit Kansalliskirjastossa”). Kilpailuun osallistutaan 2-3 hengen joukkueissa.

HUOM. Diaesityksen ohjeistus ohjaa pelaamaan kilpailun nopeuskisana (viisi oikeaa vastausta ensimmäisenä saanut joukkue voittaa). Pelin sääntöjä voi halutessaan muuttaa myös pistekisaksi (eniten pisteitä saanut joukkue voittaa). Kilpailukysymyksiä on yhteensä 20.

Opettajan materiaalit

- Diaesitys: Tiedonhaku ja tiedonhakukilpailu Finna.fi:ssä
- Tekstitiedosto: Tiedonhakukilpailun kysymykset ja vastaukset

Oppilaan materiaalit

- Oppilaat tarvitsevat tiedonhakutehtävissä tietokoneita tai mobiililaitteita (vähintään yksi per ryhmä) ja verkkoyhteyden.

Lisämateriaalia opettajalle:

- Mikä Finna on? <https://finna.fi/Content/about>
- Finna.fi:n haun pikaohje: <https://finna.fi/Content/Help#advancedsearch>
- Finna.fi:n tarkennetun haun näkymä: <https://finna.fi/Search/Advanced>

Oppilaat tarvitsevat tiedonhakutehtävissä tietokoneita tai mobiililaitteita (vähintään yksi per ryhmä) ja verkkoyhteyden.

TOINEN OPPITUNTI

Tunnin kulku

Tunnin aiheena on tekijänoikeudet. Oppitunnilla tutustutaan esimerkiksi

- käsitteisiin tekijä, tekijänoikeus ja tekijänoikeussuoja,
- tietolähteiden vastuulliseen ja tekijänoikeudet huomioivaan käyttöön,
- tyypillisiin verkon avoimen sisällön lisensseihin (Creative Commons),
- mahdollisimman laajat käyttöoikeudet antavien lisenssien tunnuksiin ja toimintaperiaatteisiin sekä
- tiedonhaun rajaamiseen käyttöluvat ja tekijänoikeudet huomioiden.

Oppitunnin loppuksi harjoitellaan tiedonhakuja Finna.fi-hakupalvelussa käyttöluvarajaimen kanssa.

Kaikki ohjeet ja tehtävänannot löytyvät diaesityksestä.

Opettajan materiaali

- Diaesitys: Tekijänoikeudet ja tekijänoikeustehtävä Finna.fi:ssä

Oppilaan materiaalit

- Oppilaat tarvitsevat tekijänoikeustehtävässä tietokoneita tai mobiililaitteita ja verkkoyhteyden.

Lisämateriaalia opettajalle:

Tekijänoikeuslisenssi CC0 eli CC Nolla yleismaailmallinen:

<https://creativecommons.org/publicdomain/zero/1.0/deed.fi>

Tekijänoikeuslisenssi CC BY 4.0 eli Nimeä 4.0 Kansainvälinen:

<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.fi>

Finna.fi:n aineiston käyttöehdot: <https://finna.fi/Content/terms>